

MORAŠICKÝ OBČASNÍK

obcí Morašice, Řikovice, Lažany a Višňáry

číslo 88 rok 2025

**ÚSPĚŠNÍ
SPOLUOBČANÉ**
str. 5 - 7

**KONEC VÁLKY U NÁS
V MORAŠICÍCH**
Ze vzpomínek
Jana Fikejze
str. 13 - 15

**Z HISTORIE
VIŠŇÁR**
str. 20 - 21

Úvodník

Když jsem přemýšlela, co bude tématem tohoto úvodníku, nevěděla jsem, že během chvíle prožiju opravdu silný moment plný natěšení, ale zároveň malého zklamání.

V diáři jsem měla už dlouho dopředu zapsáno, že ve středu 5. března v 10 hodin bude spuštěn předprodej vstupenek na letošní ročník Smetanovy Litomyšle. Patnáct minut před spuštěním zapínám počítač, vytahuji lísteček s preferovanými koncerty, které bych chtěla zakoupit. Srdce buší, protože si uvědomuji, že budu muset být opravdu rychlá.

Odbila 10. hodina a já do košíku vkládám jeden koncert, druhé představení. A ty další? Ty už byly vyprodané! „To není možné!“ říkám si. Tak tohle jsem opravdu nečekala!

Přesto jsem neváhala a využila tzv. hlídacího psa. Ten mi v případě uvolnění lístků vstupenky nabídne. Tak uvidíme, jak to nakonec dopadne.

Odpoledne na internetu čtu, že stejný počet lístků, který se prodal minulý rok za jeden den, byl letos vyprodán v prvních minutách spuštěného předprodeje. Opravdu neuvěřitelné! Alespoň, že Morašický občasník je dostupný pro všechny naše občany zcela zdarma a nemusíme podstupovat žádné souboje o jednotlivá vydání.

Nicméně teď už vás vítám na první stránce nového čísla našeho zpravodaje. Přeji vám, aby toto vydání bylo vaším milým společníkem v prvních jarních dnech, protože je opět nadupáno řadou zajímavých článků a rubrik.

Pavla Jarešová, starostka obce

OCENĚNÍ KŘÍŽOVKÁŘI Z NAŠÍ OBCE

V minulém čísle Morašického občasníku jste si mohli zasoutěžit s Regionální rozvojovou agenturou Pardubického kraje. Mile nás potěšilo, když se k nám postupně dostávaly informace, že naši občané křížovku opravdu vyplnili a výsledek zaslali na požadovanou adresu. Co nám udělalo ale ještě větší radost, že několik z vás bylo dokonce vylosováno a oceněno elektro cenami. Ti, co nestihli tajenku zaslat, nebuďte smutní, určitě budete mít zase příležitost.

BYLA U NÁS TELEVIZE!

Reportáž o přetížených silnicích nákladní dopravou z důvodu navážky na dálnici D35 v Pardubickém kraji byla na začátku ledna točena TV Nova také v Morašicích a Tržku. Vysílána byla následně v Televizních novinách 15. ledna.

Respondentkami v anketě se staly také naše dvě občanky, které celou situaci blíže přiblížily. Jelikož s tímto tématem máme neustále problémy, věříme, že televizní reportáž přispěje k pozitivnímu vyřešení celé situace.

OBEC INFORMUJE

KNIŽNÍ NÁSTĚNKA

Knihovna v Morašicích je otevřená **každé pondělí od 16.30 hod. do 18.30 hod.**

Pro lepší komunikaci se čtenáři byla na obecním úřadě instalována nástěnka. Že jste ji ještě neviděli? Nevadí, tak my vám poradíme. Najdete ji hned vpravo při vstupu na obecní úřad. Naše knihovnice na nástěnce bude dávat informace z knihovny a také knižní novinky, které si budete moci zapůjčit.

Pokud nepatříte ke čtenářům naší knihovny, neváhejte a přijďte se podívat. Jistě narazíte na nějakou zajímavou knihu nebo vám s výběrem rádi poradíme.

25. ROČNÍK TŘÍKRÁLOVÉ SBÍRKY JE U KONCE

Letošní jubilejní ročník Tříkrálové sbírky je za námi. Všechny kasičky máme rozpečetěné a opět žasneme nad vaší štedrostí. I přes mrazivé počasí, kterého se nezaleklo **126 kolednických skupinek**, se nám společnými silami podařilo v litomyšlském regionu vybrat **925 493 Kč** (898 193 Kč byl příspěvek do kasiček a zbytek tvoří bezhotovostní dary, které ještě přiskakují!).

Tato částka nám umožní podpořit **provoz Respitní péče Jindra**, která už 20 let odlehčuje rodinám, které se starají o své blízké. Dále podpoříme rodiny s dětmi v nepříznivé situaci, domácnosti zasažené povodněmi či požáry, humanitární projekty v zahraničí nebo naše Dobrovolnické centrum.

Letošní Tříkrálová sbírka by se neobešla bez ochoty mnoha organizací a jednotlivců. Místní

ZBYTEČNÉ DRÁTY JSOU KONEČNĚ FUČ

Jak jsme v minulém vydání avizovali, během ledna byly v Řikovicích a Lažanech konečně demonstrovány a odstraněny již nefunkční telefonní sloupky s kabely. To vše po domluvě s obcí zařídila společnost CETIN, a. s., která telefonní dráty spravovala. Všimli jste si změny? Jak je najednou vesnice ve vzduchu „čistější“, nemyslíte?

Určitě jste ale zaznamenali odstranění sloupů telefonního kabelu a sloupů na přičnici z Řikovic do Lažan. Místo sloupů byla na podzim vysazena alej hrušek. Už se těšíme, až stromy povyrostou, budeme moci ochutnat jejich plody nebo se jen v létě schovat do jejich stínu.

dm drogerie nám opět dodala voňavé odměny pro vedoucí skupinek. Děvčata ze ZUŠ pod vedením paní učitelky Vavřínové nazpívala a namluvila tříkrálovou znělku, která zazněla v obecních rozhlasích. Město Litomyšl nám umožnilo odměnit kolednické skupinky návštěvou kina. Římskokatolická farnost nám během sobotní sbírky poskytla skvělé zázemí. Hudebníci ze skupiny Musica Krala rozezněli (nejen) litomyšlské náměstí a hráli a zpívali až do odpoledních hodin. Minipivovar Veselka vyrobil tříkrálový speciál, z jehož prodeje půjde část na podporu Tříkrálové sbírky. Děti ze Školamyšle a Střediska volného času nám odekorovaly tříkrálové tašky, se kterými naši koledníci vyrazili do ulic. Naše skvělé kolegyně se jako každý rok postaraly o občerstvení pro koledníky. Zkrátka každý větší nebo menší mírou přispěl a podílel se na tomto úžasném výsledku!

Děkujeme všem domácnostem, které nám otevřely dveře nebo na naše koledníky trpělivě čekaly. **Velmi si vážíme vaší štedrosti, pomáháte nám tak pomáhat těm, kteří to potřebují.**

Veronika Peterková, Farní charita Litomyšl

TŘÍKRÁLOVÁ SBÍRKA U NÁS VYNESLA TÉMĚŘ 50 TISÍC KORUN!

Tradičně v lednu do našich ulic vyrazili tři králové. U nás v obcích obcházelo a vinšovalo štěstí a zdraví v sobotu 11. ledna celkem pět skupinek koledníků.

Chtěli bychom poděkovat všem, kteří do sbírky přispěli, protože byla opět vybrána skvělá částka. Celkem bylo vybráno **49 230 Kč** – Morašice 28 070 Kč, Řikovice 14 940 Kč, Lažany 4 370 Kč a Višňáry 1 850 Kč.

Velké díky patří také našim koledníkům, kteří svůj volný čas věnovali pomoci pro druhé.

DOKONALÁ SOUHRA A CELODENNÍ ZVUK MOTOROVÝCH PIL

Zvuky motorových pil, pak rána, zase hlasitá práce motorových pil. Takové zvuky se ozývaly v Řikovicích a možná byly slyšet i ve Višňárech ve středu 4. března. Dva profesionálové káceli pod Řikovicemi dva velmi vzrostlé a nemocné topoly. Odpoledne se přesunuli do vsi, kde na cestě do údolí skáceli dva další velké, nemocné a ohrožující jasanů. Na takovou práci se pouze jako dokumentaristce a fotografe koukalo opravdu s klidem a jistotou. Druhý den pracovali naopak na dvou lípách uprostřed vsi. Lípy nešly celé k zemi, protože jsou ještě zdravé. Došlo pouze k ořezání a zkrácení rizikových větví a prořezání koruny stromu.

Také v Morašicích se kácelo. K zemi musela jít lípa u hřbitova a jasan u silnice směr Lažany, který byl zasažen bleskem. To opět zvládli bravurně zmínění odborníci. Prořezání dřevin proběhlo také v Morašicích u rybníčku směr Lažany, kde bylo několik proschlých a nemocných jasanů. S tím už si poradili obecní zaměstnanci.

Vše proběhlo po konzultaci s odborníkem v oboru péče o dřeviny a Petrem Zehnálkem st. Proto podle jejich doporučení jsme přistoupili k pokácení nebezpečných stromů. Pokácené dřevo z topolů bude prodáno do výkupu a vhodné dřevo z jasanů bude odvezeno na pilu, kde nám z něj udělají fošny. Ty následně využijeme k tvorbě prken a latí pro potřeby obce, jako jsou například lavičky. Lípy naopak využijí žáci naší školy v řezbářském kroužku. Kácet se ale bude muset dál a dál. Bohužel další jasanů z Řikovic na Višňáry jsou napadeny houbovou chorobou. Přes letošní zimu spadlo přes silnici pět napadených stromů. Naštěstí nedošlo k žádné nehodě. Nicméně pro zvýšení bezpečnosti je nutné provést důkladnější probírku nemocných jasanů.

ÚSPĚŠNÍ SPOLUOBČANÉ

Jsme hrdí, že máme mezi sebou tolik úspěšných občanů.

Mladí chovatelé z morašické ZŠ

Během tradiční listopadové výstavy drobných zvířat v Dolním Újezdě, která se loni konala v termínu 9. a 10. listopadu, proběhla zároveň soutěž mladých chovatelů. V kategorii králíků zvítězil Tadeáš Škorpík z Lezníka, který chová plemeno vídeňský modrý. Na druhém místě se umístil Petr Mráz z Vidlaté Seče a jeho český červený králík. V kategorii drůbeže byli prvním místem oceněni bratři Jan a Ivo Langrovi z Morašic. Kluci chovají slepičky plemene zdobnělá kočinka.

Ocenění mladí chovatelé Petr Mráz a bratři Jan a Ivo Langrovi s trofejemi

Všem mladým chovatelům moc gratulujeme a přejeme jim neustálé nadšení a zájem o drobné zvířectvo. Mimochodem jmenovaní úspěšní chovatelé **Petr Mráz a bratři Jan a Ivo Langrovi** jsou žáky morašické základní školy. Doufáme, že chlapci svým zájmem nadchnou své kamarády a spolužáky pro chov drůbeže nebo králíků a rozšíří řadu úspěšných chovatelů. Nadšeně bychom například uvítali mladé holubáře. Těšíme se na vás, děti.

Jana Vaňousová,
předsedkyně ČSCH Dolní Újezd

ÚSPĚŠNÍ SPOLUOBČANÉ

LUCIE KURKOVÁ Regionální trenérka

Představujeme vám další úspěšnou občanku naší obce. Svitavsko ocenilo 24. února nejúspěšnější sportovce svého okresu za jejich aktivity v roce 2024. V kategorii regionální trenérky převzala ocenění **Lucie Kurková z Višňarů**. Uznání získala za trenérské aktivity v Plaveckém klubu Litomyšl.

Trenérka plavání Lucie Kurková (zcela vpravo)

BYLA JSEM OCENĚNA. Já MB

Díky starostce Pavlíně Jarešové jsem byla vybrána mezi oceněné Učitele roku Pardubického kraje za rok 2024. Bohužel mi chřipka nedovolila zúčastnit se slavnostního předávání těchto cen v Lanškrouně. Později jsem byla velmi překvapena zprávou z krajského úřadu, že mi ocenění bude předáno osobně.

Stalo se tak 26. února odpoledne v kavárně Bobo Café v Litomyšli. Radní Josef Kozel mi za přítomnosti morašické starostky a tiskového mluvčího Dominika Bartáka z krajského úřadu předal ocenění, krásné květiny a dárkovou tašku. Přestože jsem byla velmi nervózní, s představiteli kraje se neseškáváte běžně, tak nakonec hodinka strávená v kavárně byla velmi milá a příjemná. Povíдали jsme si o mojí cestě od školy k ředitelce mateřské školy, o sportu, ale i o současném školství a o změnách ve financování škol. Velmi si vážím nejen uděleného ocenění, ale i toho, že si všichni tři našli čas ve svém nabitém programu a setkali se se mnou.

*Bývalá ředitelka morašické školky
Miloslava Benešová dostává ocenění.*

A jak se mám? Dobře. Nenudím se, věnuji se vnoučatům, sportuji, i když to někdy dost bolí a jezdím za kamarádkou do Prahy. Navštěvujeme divadla, výstavy, krásná místa našeho hlavního města a užíváme si atmosféry kavárny Slavie. Zatím jsem nestihla běžné činnosti důchodců, na které dříve nebyl čas a chuť. Čeká mě tak stále vytřídění oblečení, vyházení bot na podpatku, přebrání šuplíků s papíry apod.

Ale nemyslete si, času na vzpomínání a přemýšlení mám taky dost. Stýská se mi po Morašicích, po dětech, spolupracovnících a po školce. Jsem šťastná, když v Litomyšli potkám někoho z Morašic a slyším, že na mě taky myslí a to v dobrém. Díky.

Přeji všem v Morašicích a okolí krásné jarní dny.

PS: Ale pěkně to utíká, už jsem 8 měsíců důchodce.

Miloslava Benešová

*Do ankety Učitel roku jsme nominovali v minulém roce i našeho bývalého ředitele základní školy **Karla Kováře**. Bohužel konkurence byla rekordně vysoká, že nebyl oceněn. My ale všichni víme, že by si také toto ocenění opravdu zasloužil. A proto vytrváváme, i na radu organizátorů, a nominujeme ho letos znovu.*

Budeme rádi, když nám zašlete nějakou vzpomínku na něho nebo s ním. Pokud budeme mít více vzpomínek, porota to velmi ocení. Chtěli bychom o něm natočit rovněž krátkou videoupoutávku. Těšíme se na vaše příspěvky.

JOSEF „BOBEŠ“ COUFAL: Ocenění za celoživotní práci s dětmi

Josef Coufal, kterého všichni znají pod přezdívkou Bobeš, je člověk, který svým přístupem ovlivnil generace dětí i dospělých. Za padesát let svého působení v oblasti volnočasových aktivit stihl vést nespočet kroužků – rybářský, turistický, fotografický, keramický, debružářský či kroužek vaření. Jeho práce byla vždy více než jen povoláním – stala se jeho vášní a posláním.

A i když je dnes v seniorském věku, stále zůstává hlavním vedoucím Pionýrské skupiny Marie Sedláčkové Litomyšl a správcem táborové základny Budislav. Právě zde v roce 2024 oslavil neuvěřitelných 50 let svého působení.

Za svou dlouholetou a obětavou práci s dětmi získal v posledních měsících několik významných ocenění:

- **Učitel Pardubického kraje 2024**, ocenění v kategorii Mimoškolní aktivity, které mu bylo předáno 22. ledna v Lanškrouně. Toto ocenění je udělováno pedagogům, kteří svým přístupem výrazně ovlivnili vzdělávání a výchovu mládeže.

- **Domovník roku**, prestižní ocenění od Pionýra, které převzal 1. února na koncertu Děti dětem v pražském Kongresovém centru. Tato cena nebyla udělena od roku 2018, což jen dokazuje výjimečnost jeho práce a vliv, který má na dětské kolektivy. „Naše táborová základna nadchla ústředí Pionýra svojí krásou, historií, upraveností a nádherným místem. No není to nádherna?“ dodává Blanka Rouhová.

- **Plaketa Rady města Litomyšle**, která mu bude slavnostně předána 25. března ve Smetanově domě jako poděkování a uznání za jeho dlouholetou pedagogickou činnost.

O tom, jak velkou stopu Bobeš za půl století zanechal, svědčí i podpora jeho přátel, kolegů a bývalých svěřenců. „Parta lidiček, kteří s ním strávili mnoho krásných chvil na táborech i různých akcích, se rozhodla Bobše navrhnout na ocenění – a jsme moc rádi, že to dopadlo,“ říká Blanka Rouhová.

Bobešova energie, elán a radost z práce s dětmi jsou inspirací pro mnoho lidí. Díky němu stovky dětí zažily nezapomenutelná dobrodružství, objevily krásy přírody, naučily se novým dovednostem.

Velký domovník Josef „Bobeš“ Coufal

Co mu popřát do budoucna? Především pevné zdraví, stále stejný optimismus a ještě mnoho krásných okamžiků strávených s lidmi, kteří si ho nesmírně váží. Děkujeme, Bobši!

Kamarádi

HUDBA POMÁHÁ bude oceněna za mimořádný počin!

Město Litomyšl v březnu předá ocenění realizačnímu týmu sousedské benefice Hudba pomáhá. Městské ocenění za rok 2024 bylo uděleno za mimořádný počin a reprezentaci města Litomyšl, a to konkrétně za organizaci charitativních koncertů podporující rodiny pečující o handicapované dítě. To ale není vše! Našemu úžasnému festivalu bylo uděleno také ocenění v projektu Brána k druhým, jehož slavnostní vyhlášení bude probíhat v Praze.

OHLÉDNUTÍ ZA VÁNOČNÍM KONCERTEM

Těší nás, že mnozí naši v neděli 29. prosince cestu do kostela sv. Petra a Pavla, aby si vyslechli koncert trojice umělců z Hradce Králové. Hudebníci Klára Fajfrová, Pavla a Jakub Stratílkovi pocházejí tak trochu z našeho kraje - z Tisové, Chmelíka a Chrudimi. Tóny varhan, houslí, violy a hlas sopránů dokázaly naplnit chrám sváteční náladou.

Děkujeme, že jste přijali pozvání a přišli strávit nedělní podvečer tohoto klidného a pohodového období konce roku do sice studeného, ale příjemnou atmosférou dýhajícího kostela. Máme radost, že naše zrekonstruované varhany se mohou rozeznít v plné kráse a potěšit tak ucho a srdce posluchačů i mimo čas bohoslužeb.

Marie Foglová

ŠTĚPÁNSKÝ POCHOD

Zbývá jeden den do roku 2025 a my se ještě vydáváme do Jarošova prožít společně poslední chvíle roku starého. Tradičně plníme autobus v Morašicích a vyrážíme směr Jarošov, kde nás čeká příjemná procházka. Chvillemi procházíme mrazem ojiňenou přírodou, což nás ještě trochu vrací do vánočního období. Povídáme si a vzpomínáme na rok 2024. Někteří také zkoušejí led na jarošovském rybníku. Zdá se nám to docela nebezpečné, proto okamžitě odháníme všechny na bezpeč-

ný břeh. Nemrzlo více dní, proto led nemůže být pevný a bezpečný. Naštěstí se nikomu nic nestalo a společně jsme dorazili do jarošovské hospůdky, kde na nás čekalo občerstvení. Aby to nebylo jen takové nudné odpoledne, tak tři z nás s sebou vzali i své harmoniky. I když bychom povídali a zpívali ještě déle, klidně až do večera, museli jsme po nějaké té hodině vyrazit na autobusovou zastávku. Jel nám totiž domů do Morašic už poslední spoj. Autobus jsme zase naplnili a svěží díky krásné procházce jsme odjeli domů připravovat se na silvestrovské oslavy.

ROK 2024 V NAŠEM SDH MORAŠICE

Dobrovolní hasiči v Morašicích se 8. února sešli, aby zhodnotili své aktivity v uplynulém roce a začali plánovat rok nový.

Vedle technických záležitostí, které jsou nezbytné pro správný chod našeho sboru, jsme se v uplynulém roce aktivně podíleli na řadě kulturních akcí. Na začátku roku 2024 jsme pomohli s přípravami obecního plesu, který se konal po čtyřech letech. Jako dobrovolní hasiči jsme drželi požární hlídku. Během roku jsme pomáhali rovněž s přípravou dětského dne, pálením kupy kletstí na letišti v Nových Sídlech a rozsvícením vánočního stromku. Spolupráce probíhala také s místní základní školou. Podíleli jsme se na pořádání branného dne a dopravili jsme děti na soutěž Mikroregion.

Každý rok se rovněž snažíme pořádat sběr starého železa. Minulý rok na jaře a na podzim proběhl ale trochu jinou formou. Zvolili jsme sběr bez procházky po obci. Naložili jsme za dvě odpoledne rovnou dva kontejnery přímo na obci.

Vedle společenských akcí je potřeba zmínit i naše hasičské zásahy. Minulý rok byl jeden i v katastru naší obce. V sobotu 13. dubna ve 4.26 hod. jsme byli povoláni k požáru pergoly v Říkovicích. Na zásah jsem vyrazil sám, jelikož zbytek našich hasičů nebyl zrovna po ruce. Vše ale dopadlo dobře, protože byly povolány celkem čtyři jednotky.

Náš sbor se v květnu představil na okrskové hasičské soutěži na Horkách. Výrazně jsme omladili tým. Pro většinu družstva to byla úplně první zkušenost s hasičským sportem. Na poprvé si vedli skvěle a doufáme, že jim to vydrží a letos opět budou náš sbor reprezentovat.

Kvůli velkému množství srážek se v polovině září začaly po celé České republice zvedat hladiny řek. U nás se to obešlo bez větších problémů. A proto jsem rád, že jsme dokázali podat pomocnou ruku a pomoci v zasažené obci Kobylá nad Vidnavkou, kam jsme 25. září odvezli humanitární sbírku pořádanou naší obcí. Zároveň jsme přímo v místě pomohli s uklízením následků povodně.

Uplynulý rok byl pro nás hasiče opravdu pestrý. Velmi si vážím, že si dokážeme mezi sebou stále pomáhat.

Jiří Famfulík, starosta SDH Morašice

ODCHOV ZAJÍCE POLNÍHO

V naší české úrodné krajině se zajícům vždy dobře dařilo. To dokazuje mnoho písemných zmínek v chovu zvěře. Po roce 1994 se počty této drobné zvěře velice rychle snižovaly kvůli úbytku přírodních krytů a likvidaci remízků. Důvodem jsou rovněž změny v pěstování obilí, kulturních plodin a jejich chemické ošetřování, které má razantní vliv na dostupnost potravy. V neposlední řadě má nemalý dopad hustý provoz na silnicích.

V roce 2021 se v hlavě našeho člena Jaroslava Nováka z Nových Sidel zrodil nápad pokusit se o odchov a vypouštění zajíce do volné přírody. Zejména jeho práce a péle začíná přinášet první úspěchy. Za to mu patří velký dík. Zajíce vypouštíme ve stáří tři měsíců. Každý vypuštěný kus je označen značkou, a to do slechu (ucha). Po čtyřech letech každodenní práce už můžeme s radostí říci, že práce se vyplácí a stavy se pomalu zvedají. V naší honitbě úbytek mláďat způsobuje zemědělská technika a dravá zvěř, a to konkrétně liška, kočka a dravci. Naopak na dospělé populaci se nejvíce podepisuje hustý silniční provoz. Radostí nám je, když na čekané nebo jen tak na procházce vidíme zajíce, co má na slechu naši značku. To nás těší a motivuje k tomu, že se tato práce vyplatí a má nějaký smysl. Myslivecký spolek Morašice přeje všem hodně zdraví, klidný rok 2025 a hezké jaro. Myslivosti a lesu zdar!

Jana Brychtová

JEDNA HEZČÍ NEŽ DRUHÁ

Zasedací místnost našeho obecního úřadu praská v neděli 26. ledna ve švech. Přicházející návštěvníci přinášejí úsměv na tváři a příjemnou atmosféru plnou očekávání. Deset minut před začátkem akce lepíme na vstupní dveře úřadu cedulku s nápisem „OBSAZENO“. Několik návštěvníků muselo zůstat na schodech. Snad i takto ve stoje si celou akci užili. Čekala je totiž svatební módní přehlídka.

Svatební pochod už se rozeznívá a první pár vchází na pomyslné předváděcí molo. Návštěvníci ihned berou do rukou své mobilní telefony a fotí a točí.

Mobil nedají z ruky celou akci! Z jejich tváře je okamžitě vidět zájem a nadšení. A to je teprve začátek! Sice byla velká převaha žen, ale tuto akci si nenechali ujít ani někteří pánové. Za doprovodu svatebních skladeb a pochodů postupně přicházejí dívky s opravdu různými styly svatebních šatů a šatů pro družičky.

Podařilo se nám sehnat více jak 40 svatebních šatů a také šaty pro družičky. Nejstarší kousek pocházel z roku 1936. Většinu šatů jsme získali z období 70. a 80. let. Řada žen, které své svatební šaty zapůjčily, se na své kousky přišly podívat a zavzpomínat na svůj den. A pozor! Někteří ani slzu neudrželi, jak to bylo všechno dojemné a silné.

Po necelé hodince přehlídky následovala krátká přestávka na zhlédnutí vystavených svatebních fotografií. Některé z nich pocházely již z konce 19. století. Mohli jsme tedy sledovat proměny svatebních módních trendů v průběhu mnoha desetiletí. Zároveň se připravila Morašická trojka, která nedělní odpoledne zpříjemnila akordeonovými tóny a lidovými písněmi. Naše druhá dobová módní přehlídka měla takový ohlas, že uvidíme, jaké téma vymyslíme na tu další. A bude vůbec nějaká další?

VÍŘIVKA A TOBOGÁN JE JISTOTA

„Jdeš večer na bazén? Půjdeme na tobogán?“ Takovéto podobné otázky už řeší děti ve škole a domlouvají se na večer, co budou dělat v bazénu, který pro ně rezervovala obec 17. ledna a 7. února.

Oba zimní večery jsme společně mohli strávit v městském bazénu v Litomyšli. U dětí jednoznačně zvítězí vždy tobogán, dospělí jsou rádi za vířivku a páru a také za volný bazén na plavání. Můžeme říci, že takový večer je ideálním vstupem do nadcházejícího víkendu.

A co ještě láká děti na bazén? Přeci párek v rohlíku. To už je snad tradice. Po hodině a půl ve vodě vždy obsadíme všechny židle v občerstvení a vytvoříme velkou frontu na párek v rohlíku. Paní v bufetu z nás musí být opravdu nadšená. My ale máme velkou radost, že jsme mohli dva páteční večery prožít společně a aktivně.

NÁVŠTĚVA MODELEK NA OBECNÍM PLESE

Módní retro přehlídka v roce 2023 měla takový ohlas, že jsme pár kousků představili i na obecním plese v Horním Újezdě místo tradičního předtančení. V loňském roce na našem obecním plese nám předtančení zajistily ženy z Horního Újezda. Proto jsme my na oplátku letos zorganizovali trochu netradiční předtančení v sobotu 8. února na jejich plese.

Ukázali jsme celkem 20 kousků dobového společenského oblečení nosícího se již v dobách první republiky. Modely si představovali sami občané z Horního Újezda a my jsme jim pomáhali pouze s organizací, ve které již máme praxi. Dobová přehlídka opravdu dodala celému večeru zase trochu jiný šmrnc a celý večer neobvykle zpestřila.

ČERVENÁ BARVA ZVÍTĚZILA!

Březnové posezení u harmoniky se neslo ve znamení červené barvy. I když požadovaný dress code předepsán na pozvánce nebyl, tak se dámy opravdu sladily a přišly vyladěné do červené barvy. To je teda velká náhoda!

Celé odpoledne 10. března se i díky jejich sladění neslo v pozitivním duchu a milé atmosféře. Zasedací místnost na obecním úřadě se zaplnila během chvíle. Necelé dvě hodinky se pak obecním úřadem nesly tóny harmoniky a zpěv oblíbených písní. Je přeci skvělé vychutnat si odpolední kávu se zákuskem a výborné moravské vínečko mezi přáteli za doprovodu milé hudby.

VELIKONOCE – více než jen tradice Přijďte je s námi prožít!

Velikonoce jsou časem radosti, jara a krásných tradic, které máme rádi. Od pletení pomlázek až po pečení beránka. Možná, ale letos hledáte hlubší prožitky a chcete se na chvíli zastavit, dopřát si čas pro sebe a svou duši, najít klid v dnešní uspěchané době. Rádi vás zveme, abyste je letos prožili naplno, nejen vnějškově, ale i vnitřně. Přijďte Velikonoce slavit k nám a poznejte jejich skutečný příběh. Proč jsou dodnes největšími svátky křesťanů a co mohou znamenat i pro dnešního člověka?

- **Květná neděle** otevírá velikonoční příběh.
- **Zelený čtvrtek** – bohoslužba v 18 hod., kostel bude otevřený od 19 do 21 hod. k osobnímu ztišení.
- **Velký pátek** – chvíle zastavení, bohoslužba v 15 hod., prostor k modlitbě od 16 do 18 hod.
- **Bílá sobota** – kaple Božího hrobu bude otevřena od 14 hod.

A protože k Velikonocům patří i společně strávené chvíle, zveme vás na **tradiční pletení pomlázek v sobotu 19. dubna od 14 hod.** před kostelem. Dveře kostela jsou otevřené každému – ať už hledáte duchovní povzbuzení, klid nebo jen chcete nahlédnout.

Farnost Morašice

KONEC VÁLKY U NÁS V MORAŠICÍCH

Ze vzpomínek mého otce Jana Fikejze

Níže popsany příběh vznikl přibližně před 55 roky. Tehdy jsme na naší základní škole dostali doporučení, abychom vyzpovídali své rodiče, či prarodiče, jak si pamatují konec 2. světové války. I mě toto téma zajímalo, a tak jsem svého tatku několik večerů, když byl čas, zpovídal z jeho vzpomínek a vše pilně zapisoval. Na tento soubor poznámek jsem před časem narazil ve svém rodinném archivu a přepsal do této podoby.

ČTEME Z KRONIKY MORAŠIC

Tricetiletá válka zhojně zasáhla ve směru hospodářském, populačním, osvětovém i mravním také panství litomyšlské; při nastoupení vlády panny Frebonie r. 1632 bylo vyšetřeno, že mnozí sedláci (75) trpěli hladem, nemohli daň platiti a jiné své povinnosti vykonávati, grunty nechávali pustnout. Jelínek praví, že to byl následek vysokých daní, vojenských rekvizic a ustavičných firšponů, a to ještě nepřítel na panství se ani neukázal. Jak asi bylo mezi r. 1635–1643 a po r. 1645, kdy tu procházeli a leželi „císařští“, kteří zpravidla hůře se chovali než nepřítel, a po nich aneb před nimi tu hospodařili Švédové?

Morašice oběma vojskům byly na ráně, jednak svojí blízkostí od Litomyšle, jednak že ležely při hlavní silnici směrem na Chrudim běžící, kudy vždy mnoho vojska přešlo, proto jistě obec ta užila drancování, loupení a hubení v míře nejhojnější. Jedinečný, velmi pamětihodný pohled měli morašičtí v r. 1645, kdy Švédové vezli svoji kořist z panství novohradského skrz Morašice, na 600 trakačích naloženou do Litomyšle. V Morašicích a vůkolních obcích už asi nebylo co brát, proto zašli Švédové na Novohradsko, kde už nebylo tažného dobytka, aneb s ním utekli do lesů, a tak použito bylo trakačů, které lid zapomněl schovati. Chytře to Švédové navlekli, aby dostali kořist do bezpečí.

Z mého pohledu, obdivuji naše předky, jak pod tímto tlakem neustálé hrozby smrti vše zvládali. Pracovat, starat se o hospodářství a rodinu, vychovávat děti, či ještě pomáhat partyzánům působícím v blízkém okolí. Můj děda Václav Soukup jim pravidelně dodával jídlo a oblečení a tím vystavoval sebe a celou svou rodinu jistě smrti. Obrovský respekt, ale to už je zase jiný příběh.

Protože připadá na letošní rok 80. výročí od konce 2. světové války, rozhodl jsem se přiblížit našim spoluobčanům, jak to tadý tehdy probíhalo z pohledu tehdy 16letého kluka, mého otce Jana Fikejze.

Úřadem práce jsem byl totálně nasazen v zemědělství doma v Morašicích čp. 41. Celý konec války jsem prožil doma.

»

Je duben 1945. Vesničí projížděly dva dny nepřetržitě německé a maďarské oddíly. Také vlasovci byli mezi nimi.

Ve zdejší škole byli ubytováni tzv. národní hosté. Co byly ve vsi volné postele, musely se jim dát k užívání. Přišel rozkaz, že z bezpečnostních důvodů před frontou musejí odjet ještě dál ku Praze. Byli to vystěhovalci ze Slezska z okolí Hlubčic. V krátké době museli všechn svůj majetek naložit na vůz a jít jeli. Asi o dva dny později přišla k nám zpráva, že byli někde u Pardubic napadeni hloubkovými letci a že jich mnoho padlo. Škola byla po nich dávána do pořádku, aby snad mohlo být započato vyučování. Nebyla však v čistotě dlouho.

Za čtrnáct dnů v pondělí navečer přijeli do vsi dvě obrněná auta SS. Vystoupilo šest důstojníků střežených asi 10 vojáky ozbrojenými až po zuby. Žádali po starostovi, aby jim dal k dispozici nějakou budovu k trvalému ubytování tří rot SS. Poradil jim, že v obci jsou dva hostince, sály a že jsou volné. To jim ale nebylo vhod. Ptali se po škole. Když zvěděli, že v obci je, nasedli do aut a odjeli zpět na východ. Druhý den ráno se již stěhovali do školy. Přivázeli velká nákladní auta s municí, granáty a pancéřovými pěstmi, jako by chtěli ze školy udělat pevnost.

Byli to SSmani, kteří kreslili mapy. Co je to fronta a boj ještě dohromady nevěděli, a proto byli

velice zuřiví a připraveni k výstřelu. Ale přesto se báli jít vesnicí, kde nikdo mimo nich neměl zbraň. Když šli například k obecnímu strážníkovi, aby vybubnoval nějaké jejich nové nařízení, museli jít tři s napřaženými samopaly a každý dva ruční granáty za pasem. Od 8. hodiny večerní nesměl být nikdo venku pod trestem zastřelení. Ten týden, co byli ve vsi, ubíhal velice pomalu ve stálém očekávání nových rozkazů.

Byla sobota 5. května. „Krásné jitro, snad bude celý den krásně,“ říkal jsem si. S jedním dělníkem jsem opravoval plot u louky u řeky. Přišla jedna pradelna máchat prádlo a říká: „Zdalipak víte, co je nového? Je po válce.“ Povídám jí: „To bych neřekl. Já myslím, že pro nás teprve opravdu začíná.“ Ona zase: „Na mou duši, je po válce, nevěříte?“ Já zase: „Nevěřím a myslím si, že to nebude dlouho trvat a přesvědčíte se, že jsem měl pravdu.“ Asi v devět hodin dopoledne přišel rozkaz, otevřít všechna okna. U Vysokého Mýta budou prý ničit velké množství munic. Najednou měli strach o naše okna a chodili kontrolovat, zdali jsou otevřena.

Okolo školy pomalu rozestavovali auta, měli asi představovat barikády. Obědvali jsme, když se z rozhlasu ozvalo volání o pomoc a má slova se potvrdila. Také počásí se jakoby v souvislosti s tím změnilo a začalo drobně pršet. Nové nařízení – nikdo nemá ve vsi co dělat. Všude rozestaveny hlídky a kdo se přece jen odvážil vyjít ven, hned na něj a přísné prohlídky, neměli u sebe zbraň. Oznámeno veřejnosti – vyjde-li ve vsi jediný výstřel proti nim, jsou ochotni srovnat vesnici se zemí. Asi ve 4 hodiny odpoledne se objevil na komíně školy voják připravující kulomet a druhý dalekohledem obhlížel okolí. Asi 8 km od nás se rozpoutala bitka mezi partyzány a posádkou v tamějším zámku. Hrdinové si museli zavolat posilu SS od nás. Vydala se ihned dvě auta na cestu. Na poloviční cestě však u makovské sokolovny na ně čekali dva partyzáni a několik makovských mužů. Ruský partyzán jim prostřelil pneumatiku. Zastavili a pustili se do odvety. Dva Němci padli, už měli asi strach, tak padlé naložili a hnali zpět. Dál se neodvážili. Ruský partyzán, který prý střílel, také padl. Jinak to odnesla všechna okna sokolovny okolo silnice.

Lidé u nás neodolali zvědavosti a vyšli za ves pozorovat situaci. Vracející se Němci měli vztek

POVÍDAČKY

ANEB ŽIVOT NA VSI OČIMA MAMKY A JEJÍCH DĚTÍ

„NAŠE“ SOVA?

Byla jednou jedna vesnička, u té vesničky lesík a v tom lesíku jezírko. Okolo jezírka stály vysoké staré stromy a v dutině jednoho z nich žila sova. Lesík byl oblíbeným vycházkovým místem, a kdo šel potichu pěšinou okolo jezírka, mohl sovu spatřit, jak spí sedíc na okraji svého příbytku.

„Mami, ale já jsem tu sovu nikdy neviděl!“

„Tak dobře poslouchej, hned ti řeknu proč.“

Jak všichni dobře víme, ten, kdo spí, má rád klid. Takže pokud se na procházku vydali poněkud ve-selejší poutníci, sova dělala, že není doma. Lidé

a přitom strach a v jízdě na ně počali střílet. Asi dvacetiletý kamarád obdržel průstřel plic. Jeli dál. U školy seskákali. Hlídka z komína na ně řve, že za vsí jsou nějakí nebezpeční lidé u sto-hu. Myslím, že vystřelili všechny druhy nábojů. Přestože přišlo, stoh hořel po tři dny a noci. Ve skutečnosti to byla ubohost od nich, protože ve stohu nic nebylo. Asi šest lidí, které přistihli na silnici poblíž stohu, strkali před sebou kolbami do školy. Nechali si je tam do desáté večer jako rukojmí v případě, že by se stalo něco závažného. Také v sousední vsi, asi jeden km vzdálené, vyšli nějakí zvědavci. Hned je rozehnali dávkou z kulometu z komína školy. Náš čeledín byl právě na střeše ve vikýři a díval se po okolí. V půlminutě byl dole s poznámkou, že kulky hvízdaly na půl metru od něho a byl úplně bílý jako stěna. Ve velkém napětí přešla noc, neděle, pondělí. V úterý když velitel uslyšel z rozhlasu, že Říše kapitulovala, sekerou zničil přijímač. Kusy z něho našli rozházené po třídě. Po poledni v pořádku odjeli na západ, aby je Rusové nedohonili.

Ve středu 9. května se po kraji rozlehla zpráva, že po státní silnici jezdí Rusové. Každý rychle do svátečních šatů a spěchal do Tržku uvítat osvobozující armádu.

Milan Fikejz

ze vsi si sovy vážili a byli na svého lesního spoluobyvatele hrdí. Vždyť sova je symbolem moudrosti. V dřívějších dobách ale lidé věřili, že sovy jsou zvěstovateli neštěstí nebo dokonce smrti, neměli je rádi a hubili je.

„A proč, mami?“

Některé druhy sov rády hnízdí v odlehlých parcích nebo i na hřbitovech, odkud se pak v noci ozývá jejich tajemné houkání, což může v lidech vzbuzovat strach. A z čeho má člověk strach, to často ničí. Sova je prostě záhadný dravý noční tvor s dokonalým zrakem a peřím tak heboučkým, že létá zcela neslyšně. Jó, spatřit sovu, to není jen tak, milé děti.

„Mami, já ji chci taky vidět!“

„A my už jsme ji viděli a ty nee...“ pošťuchují se děti.

„Mámí, půjdem se na ni podívat, prosím,“ škemrají děti.

Jednoho dne se tedy všichni i s tatínkem vypravili „na sovu“. Nervózní maminka neustále nabádala děti, aby byly potichu, aby raději vůbec nemluvíly. Hlavně aby nešlapaly na suché větvičky, protože praskají a to sovu určitě vyplaší a uvidíme tak akorát houby.

„Mami, tam někdo je, u naší sovky sou nějakí lidi a sou cizí!“

„Co tam dělají, to je naše sova, dyť nám ji vyplašej,“ rozčilují se děti.

A opravdu. Kolem jezírka se pohybovali dva pánové s batohy, stativem a velkým fotoaparátem.

„To je hrozný, někdo naši sovu prozradil a teď sem polezou cizí,“ nedokáží děti skrýt své rozhořčení.

Ano, děti, bylo by lepší, kdyby tady byl klid, zvlášť teď v předjaří, kdy se sovy chystají zakládat rodinu.

Musíme doufat, že je u nás sova jinak spokojená a svůj domov nad jezírkem neopustí. Zákaz vstupu sem ale dát nemůžeme. Náš není ani lesík, ani sova. Lesík svého majitele má a my jsme vděční, že jim můžeme volně procházet. A sova? Komu patří sova, milé děti, kdo to ví?

Puštík obecný,
nakreslila Zora Jokešová

ZAPOMENUTÉ OVOCE?

Clappova

Když se řekne letní máslovka, dost možná si nejvíce z vás představí právě tuto nyní popisovanou odrůdu. Je to natolik vděčná hruška, že ačkoliv měla cestu do Čech dalekou, zabydlela se tu velmi rychle a je oblíbenou odrůdou dodnes.

Jméno odrůdy je často odvozeno od jména zahradníka, jež ji vyšlechtil nebo nalezl, takže můžeme odhadovat i zemi původu. U Clappovy máslovky správně zamíříme do anglicky mluvící země, avšak budeme muset překonat Atlantský oceán, neboť je to hruška americká. Ovšem jako jsou dnešní Američané převážně potomky Evropanů, tak i Clappova máslovka vznikla ze staré původem francouzské odrůdy Máslovky dřevobarvé neboli Hájenky coby její semenáč. První stromek vyrostl v 60. letech 19. století v zahradě Thaddeuse Clappa v Dorchesteru ve státě Massachusetts. Pro své vynikající vlastnosti si velmi rychle podmanila Spojené státy. V Evropě se začala pěstovat nejprve v Německu, odkud se za krátkou dobu rozšířila i do okolních zemí. I když jde o hrušku z daleka, zdomácněla v našich středoevropských poměrech velmi úspěšně. Není náročná, daří se jí dobře i ve středních polohách. I ve vyšší poloze lze ji dopěstovat, avšak jen na chráněném stanovišti. Stromy rostou zprvu dosti bujně a zdravě. Intenzivní růst utlumen jest až s nástupem do plodnosti, který ovšem nastává poměrně pozdě. Tehdy se nahoru směřující větve pod tíhou plodů ohnou dolů a koruna tak dostane pro Clappovu typický tvar. Přes bohaté úrody, které zpravidla přináší, stromy málokdy zababčí a i u starších stromů najdeme vždy nějaké zdravé nové výhony. Plody jsou středně velké až velké podle velikosti úrody. Mají pravidelně hruškovitý tvar,

někdy jsou štíhlejší, někdy trochu baňatější. Jsou světle zelené barvy. Plody, které dozrály na sluníčku, mají výrazné červenohnědé až nachové líčko, v němž jsou vidět husté lenticely. U zcela zralých plodů pak jejich základní barva krásně zežloutne. Přestože je Clappova typická máslovka, ocení ji i ti, co dávají přednost hruškám křupavým. V nezralém stavu, kdy ji sklízíme, má totiž velmi příjemnou křehkou, ale křupavou a dosti šťavnatou dužninu. Máslovou konzistenci získá po jednom až dvou týdnech ve sklepě. Chuť je velmi sladká, typicky hruškovitá, ale řekli bychom možná obyčejnější, neboť postrádá nějaké zajímavější aroma. Sklizeň v nezralém stavu je nutná, protože plody dozralé na stromě mají tendenci spíš zmoučnat. Navíc jsou oblíbeným cílem vos a dalších podobných nezvaných hostů. Plody sklízíme v druhé polovině srpna. Využití Clappovy máslovky může být poměrně rozmanité. Ať už jako stolní ovoce nebo pro zpracování. Snad jen u sušení či pálení by mohlo být na drobnou závadu, že nejde o příliš aromatickou odrůdu. Pokud bychom chtěli nalézt i nějakou tu vadu na této jinak mimořádně vděčné hrušce, tak je to její určitá náchylnost ke strupovitosti. Proto bychom měli při jejím pěstování volit stanoviště slunečné a současně vzdušné, nikoli stín a závětrí, kde se drží dlouho vlhko.

Clappova máslovka se těší oblibě i v dnešní době a najdeme ji běžně v nabídce ovocných školek. I tak se ve volné krajině setkáme už jen se starými stromy. V okolí našich obcí ji najdeme u polní cesty vedoucí od morašického hřbitova.

Petr Zehnálek ml.

Typický vzhled zatím nezralých plodů v době sklizně

Starý, ale stále vitální strom Clappovy máslovky

Ředitelka Mateřské školy Morašice, okres Svitavy oznamuje, že

ZÁPIS DĚTÍ PRO ŠKOLNÍ ROK 2025/2026

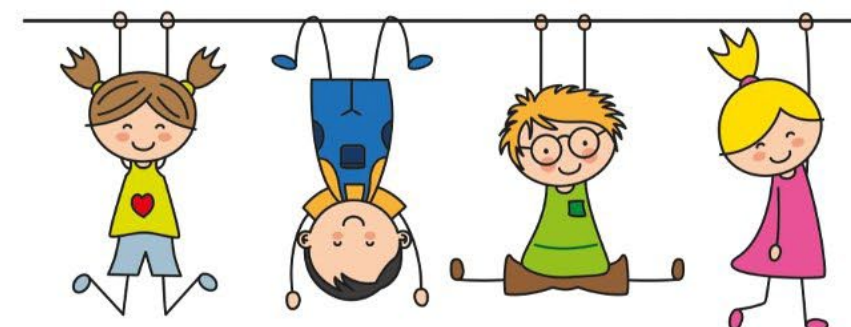
se uskuteční v úterý 6. května 2025 od 10.00 – 16.00 hod.

Přineste s sebou:

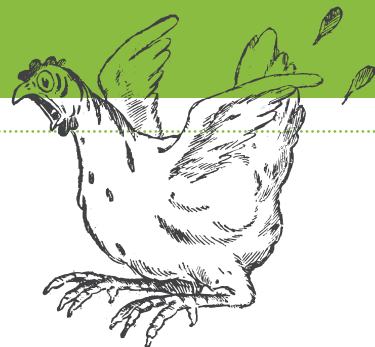
- Vyplněnou a lékařem potvrzenou Žádost o přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání
- Rodný list dítěte
- OP

Bližší informace naleznete na webových stránkách školy
www.msmorasice.cz, včetně všech potřebných dokumentů ke stažení,
od 7. dubna 2025.

Těšíme se na Vás a Vaše děti.

JE TADY LIŠÁK,
KOKOKODÁK,
LIŠÁK,
KOKODÁK!

NEČEKANÁ NÁVŠTĚVA

Poklidné pondělní ráno přerušilo kdákání slepic. Ten zvuk je tady běžný, často na ně doráží jestřáb. O to větší nastalo překvapení, když jestřáb nikde, zato u branky ke kurníku stojí liška. S koštětem běžím slepice zachránit, jenže liška se ani nehne. Povolávám tedy našeho psa, ale šelmy psovitě se jen přátelsky okukují. Jdu psa raději zavřít, než ho liška zakousne. Když se vrátím zpátky na zahradu, liška nikde. „Konečně utekla,“ řekla jsem si.

Běhání v bačkorách ve sněhu není moc zábavné, tak jsem se šla ohřát domů. V tom se mi zdá, že do domu vběhla otevřenými dveřmi kočka. „To ještě scházelo,“ pomyslela jsem si. „Ještě že mám koště, jdu ji vyhnat. Zaběhla do koupelny, potvora. Kšá.“ Předemnou však nestojí kočka, ale liška, která hned skok a šup na záchod. V tu chvíli mě nic jiného nenapadne, než za ní zavřít dveře. „Co ale teď s liškou na záchodě?“

„Haló, Pepíku. Opravdu jsem se nezbláznila, nevím, co mám dělat. Mám lišku na záchodě.“ Pomoc jede a do toho volá starostka, že přijede i myslivec.

Po několika teoretických plánech, jak lišku vyhnat (typu: jak vy ji chytáte, když ji chytáte) se dostavil myslivec Říha z Morašic. Celá situace ho jako profesionála nevyvedla z míry. „Tak kde ji máte?“ – „Na záchodě,“ odpověděla jsem.

Pár složitějších manévru a nakonec se podařilo lišku přemluvit, aby opustila záchodovou noru a vyběhla ven. Z lišky se vyklubal parádní lišák. Po Felixovi, jak jsme ho pojmenovali, nám zůstala ohryzaná skříň a koš na prádlo a zejména dlouhotrvající liščí odér. Díky všem za pomoc.

Renata Valentová

SDH ŘÍKOVICE V ROCE 2024

V minulém roce jsme se zúčastnili spolupořádání různých akcí jako například pálení čarodějnic, 1. máj, kácení máje, loučení s prázdninami a lampiónového průvodu. Bohužel u nás ve vsi proběhla také nešťastná událost a to požár kůlny u Tašnerů a v září lehké povodně. Dále jsme si nechali v minulém roce opravit hasičskou stříkačku PS8. Největší akcí pro náš sbor bylo celostátní setkání praporů v Telči.

K 1. lednu 2025 máme 49 členů, což je na tak malou vesnici krásné. Děkujeme obcím Morašice a Říkovice za naši podporu.

Václav Tobíašek, starosta SDH Říkovice

PODZIMNÍ HOUBAŘENÍ

Většina z nás se těší na jaro. Končí tak studené období zimních nevlídných měsíců. Ty nám přinesly studené a větrné počasí, bohužel bez srážek. Stejně jako zemědělci, ovocnáři a zahrádkáři i my houbaři doufáme v dostatek dešťových srážek alespoň na konci jara. Suché a větrné počasí nepřeje ani růstu v zimě běžně rostoucích hub. V minulých zimách hojně sbírané houby, např. penízovka sametonohá, hlíva ústřičná nebo ucho Jidášovo, se letos nachází minimálně.

Rádi se proto ohlédneme zpět a to k vrcholu houbařské sezóny v minulém roce. Podzimní měsíce přinesly nevídaný růst hřibů smrkových. Těch bylo hojně na rozdíl od hřibů hnědých, známých jako podhřibky. Rostlo dost křemenáčů a kozáků, hlav-

ně březových. Našly se i oblíbené bedly vysoké. V borových lesích kolem Budislavi rostl v nepřehlédnutelných skupinkách klouzek kravský. Naopak bylo málo lišek obecných a vůbec nerostly stročky trubkovité. Radost nám udělal nález vzácné houby, a to bedly pavučincové. Je to asi první nález této bedly v naší oblasti.

I v letošním roce bude pokračovat práce mykologické poradny v Dolním Újezdě. V loňském roce jsme si připomněli 10 let od založení Mykologického klubu Dolní Újezd. Podzimní výstava hub pořádaná klubem je považována za již tradiční a společenskou akci. Doufáme, že si i v letošním roce užijeme krásné houbaření.

Za Mykologický klub Dolní Újezd připravil a nakreslil:

Josef Černý

Bedla pavučincová

Hřib hnědý

Hřib smrkový

PERLIČKY Z NAŠÍ HISTORIE

V druhém díle této rubriky zabředneme do historie nejmenší osady naší obce, kterou jsou Višňáry. I když co do počtu domů a obyvatel se nejedná o megalomanskou obec, tak v kronikách najdeme velkou řadu zajímavostí a nevšedních událostí. K Višňárům se pojí také řada pověstí, o kterých si povíme podrobněji příště.

V místech, kde jsou dnes Višňáry, byl ve 14. a 15. století les zvaný wolpuš (vlčina). Od roku 1680 tu byl jen mlýn a panská hospoda. Další stavení začala vznikat mnohem později. Višňáry se ještě kolem roku 1890 psaly jako Vyšnary a později Podvišňár. Osada má v současné době 8 popisných čísel. Usedlost zvaná „Bída“ čp. 46 patří k Říkovcům a další usedlost bezprostředně sousedící s čp. 7 patří k Lažanům a má čp. 23. Pokud obec Říkovice měla vlastní obecní úřad, byla osada Višňáry jeho součástí až do doby, kdy obec Říkovice včetně Višňárů byla převedena pod obecní úřad Morašice.

V osadě Višňáry se v minulosti staly dvě tragické události. Ta první se stala v roce 1700. Na staré cestě nedaleko čp. 5 do Litomyšle byl zákeřně zastřelen morašický rychtář Fikejz nějakým čeledínem, který se mu údajně pomstil za to, že mu-

sel na vojnu. Ve Višňárech je kamenný pamětní kříž. Druhá tragická událost se stala v roce 1963. V Litomyšli probíhal hudební festival Smetanova Litomyšl a z obce Jarošov jela automobilem na koncert rodina Hanusova. Havarovali zde a čtyři členové rodiny zahynuli. Je zde pomníček se jmény.

V roce 1892 se přes Višňáry začala stavět silnice z Morašic do Litomyšle. Ve třicátých letech se uvažovalo o stavbě silnice Višňáry a Tržek. K uskutečnění tohoto záměru však nikdy nedošlo, třebaže to byla velice potřebná spojka pro všechny, kdo docházeli do Tržku k vlaku, kterým jezdilo mnoho lidí do práce i škol (do Vysokého Mýta, do Chocně). Do Litomyšle jezdil dvakrát denně autobus pana Špičáka z Jarošova.

Elektrina byla přivedena do Višňárů v roce 1936 vedením od Sedlístěk.

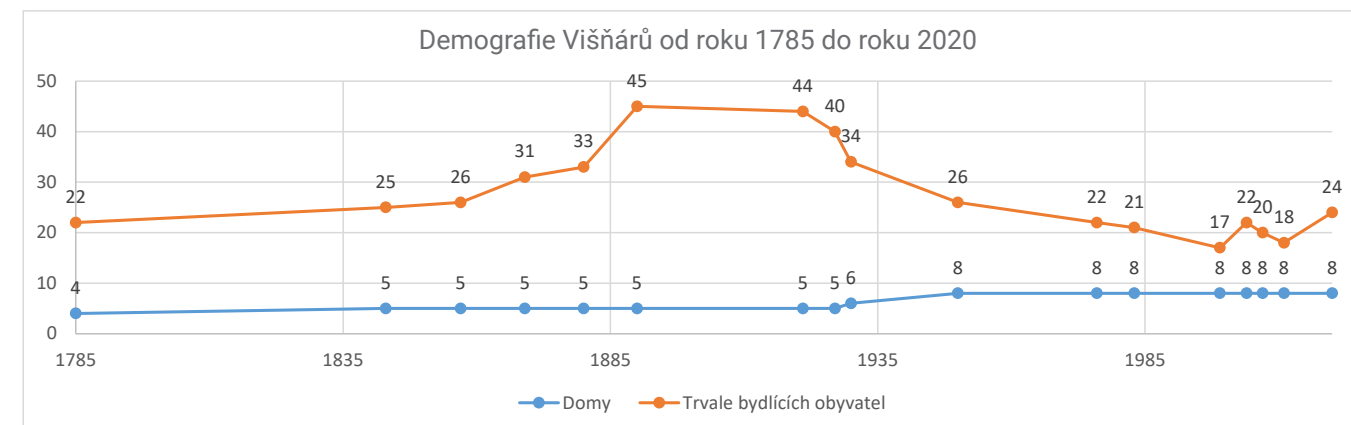
Ke konci 2. světové války, bylo to 7. března 1945, přišli i do Višňárů takzvaní „národní hosté“ – byli to vystěhovalci z východní části Říše, kteří přesunutím války na německé území museli opustit své domovy. Byli ubytováni ve všech okolních obcích. K obci Říkovice včetně Višňárů bylo přiděleno 60 osob a 19 koní. Osoby byly ubytované po rodinách (ve Višňárech v čp. 1 a čp. 5). Od února 1945 procházelo okresem Litomyšl na 70 tisíc ruských, srbských a anglických zajatců, kteří na cestě z východu byli přechodně ubytováni v okolních obcích.

Dominantou Višňárů je mlýn č.p. 1. Na fotografii z r. 1924 rodina Musilova

Mlýn v roce 1940

V polovině října 2005 byla zahájena ve Višňárech výstavba rybníka takzvaného biocentra. Hlavní součástí díla je malá průtočná nádrž o rozloze 2,9 ha a výšce hráze 3,9 m. Dále je vytvořeno zamokřené pásmo o velikosti 1,5 ha. V okolí je vysázena zeleň. Jeho hlavní funkcí je ekologická stabilita daného území. Rybník však také zlepší krajinný ráz příměstské oblasti a umožní extenzivní chov ryb pro potřeby sportovního rybolovu.

Na závěr o Višňárech trocha poezie. Zapsáno dle osobního přednesu vlastní básně Václava Krejsy v den jeho 90. narozenin v Domově důchodců v Litomyšli 22. září 2006:

*Čáry máry pod Višňáry,
tam máj čaruje.
Tam ti jistě v každém místě
děvče srdce daruje.
Když na srdci tě něco pálí,
tak si zajdi pod Višňáry.
Zakoulej si kuželky,
pak uvidíš ty frajerky.*

Jaroslav Krejsa

ZIMA NÁS OD POHYBU NEODRADÍ

I během zimních měsíců jsou trenéři Sokola Morašice v pohybu spolu se svými svěřenci. Nejmladší děti se schází ve školní tělocvičně jednou týdně, přípravkové děti dvakrát. Starší přípravka se vypravila za soutěžním povyražením do Vysokého Mýta, mladší přípravka absolvovala tři turnaje v Proseči, dva z nich zde organizoval TJ Horní Újezd.

Jednou naše výsledky ovlivnila nemoc klíčových hráčů, podruhé obsadili v silné konkurenci po povedeném představení 4. místo, na třetím turnaji skončili na 2. místě. Po zbytek března bylo v plánu pokračovat v trénincích a sehrát přátelské zápasy na UMT v Dolním Újezdě. Až to počasí dovolí, bude zase v pondělí a ve středu hřiště plné dětí. Pokud tedy ještě vaše dítě mezi nimi není, přijďte se společně podívat.

Žáci trénují se svými hornoujezdskými spoluhráči jednou týdně v dolnoujezdské hale, na přilehlé umělé trávě a objíždí víkendové turnaje. Starší měli do uzávěrky 3. místa v Moravanech, Proseči a Svatce a 2. místo v Bystřici.

Nejen v tělocvičně, ale i na okolních silnicích a umělkách našlo svoje útočiště i naše áčko, které muselo během zimní přípravy řešit další citelné oslabení. Za oceán totiž plánovaně odletěl nejlep-

ší střelec Bureš (snad jen na rok), volání „átřidních“ Českých Heřmanic vyslyšel Špinar (zatím na půl roku) a ze zdravotních důvodů musel ukončit kariéru M. Ropek. V kolonce „příchody“ proti tomu máme dorostence Nantla z Makova (přestup z Litomyšle) a navrátilce Pishtu, snad na něho naváže někdo z dalších podzimních „odpadlíků“. Tréninková účast při dané šířce kádru byla obstojná i díky častým návštěvám našich dorostenců dojíždějících střídavě i na Horní Újezd. Téměř stoprocentní účast pak byla na tradičním soustředění v Daňkovicích, kde se i díky gardistům sešlo na pětadvacet fotbalistů v rozličných fázích kariéry. Do uzávěrky stihlo áčko dva přátelské zápasy na UMT v Litomyšli, a sice s Luží (3. třída OFS Chrudim, výhra 2:1, góly Nantl a Frank) a Sruby (lídr OP Ústí nad Orlicí, prohra 2:4, góly Frank a Novák). Ve zbytku března byly v plánu ještě přáteláky s Jelněm (I.B třída) a Krounou (3. třída OFS Chrudim).

Po podzimní zápasové náloži bude jarní dení na hřišti v Morašicích o poznání chudší, muži odehrají pouze 4 domácí zápasy okresního přeboru + semifinále poháru OFS s Mladějovem. Výhledově to vypadá, že živo bude hlavně ke konci jarní části, kdy na našem hřišti budeme hostit turnaj základních škol, finálový turnaj mladších přípravků o pohár OFS. Poslednímu zápasu áčka by měl předcházet zápas staré gardy proti Českým Heřmanicím snad spojený s malou připomínkou 55 let morašického fotbalu. Rovněž doufáme, že po dlouhé době budeme na jaře hostit jeden ze zápasů dorostu, kde jsou zapojeni naši kluci.

Mladší žáci

Mladší přípravka

Starší žáci

Předběžná domácí termínová listina:

Muži:

NE 30. března 15.00 hod. Vendolí
NE 27. dubna 17.00 hod. Horní Újezd
ČT 8. května 17.00 hod. Mladějov (semifinále poháru OFS)
NE 18. května 17.00 hod. Mladějov
SO 14. června 17.00 hod. Boršov + 15.00 hod. Stará garda vs. České Heřmanice

Starší žáci:

NE 27. dubna 10.00 hod. Vendolí

Mladší žáci:

NE 15. června 10.00 hod. Pomezí

Starší přípravka:

SO 26. dubna 9.30 hod.
SO 24. května 9.30 hod.

Mladší přípravka:

SO 19. dubna 9.30 hod.
SO 7. června 9.30 hod. finálový turnaj OFS Svitavy
PÁ 23. května dopoledne: Školní fotbalový turnaj

Případné změny a aktuality se určitě doslechnete z rozhlasu nebo je najdete na našich stránkách. Těšíme se na viděnou na hřišti.

Více informací ZDE

Václav Štancil

Muži

FOTBALOVÍ SRDCAŘI ZALOŽILI FAN-CLUB

Skupina nadšenců se rozhodla podpořit místní fotbalové dění. V čele se srdcařem Aloisem Ropkem, kterému patří velký dík, se zrodil k 1. lednu 2025 nový FAN-CLUB. První přátelské posezení se

konalo v pátek 14. března přímo na místě činu za účasti některých hráčů i fanoušků. Hlavním bodem slavnostní akce byl křest klubové vlajky. Poté následoval přípitek pro štěstí a malé občerstvení. Členové klubu věří, že budou našim hráčům oporou a přejí fotbalistům úspěšnou sezónu a skvělé výsledky.

Martin Horňák, mluvčí FAN-CLUBU

UKLIÐME ČESKO

4.-5. DUBNA 2025

UKLIÐME NAŠI PŘÍRODU

KONTAKT:
MASARYKOVA ZÁKLADNÍ ŠKOLA MORAŠICE
A PAVLÍNA JAREŠOVÁ (601 342 933)

PARTNEŘI

GRAFIKA: REDLIGHT COMICS

KB
Naolace

GARNIER

EKO KOM

SKODA

DB SCHENKER

nevajgluj

PENNY

Coca-Cola

dpd

ŠKOLA ŠKOLE POMÁHÁ

V adventním čase morašická základní škola připravila pro veřejnost výstavu s žákovskými představeními Vánoce přicházejí a hudební pořad v kostele O hudbě adventu a Vánoc. Výtěžek z velmi úspěšné výstavy a jarmarku byl rozdělen ve prospěch benefičního projektu Hudba pomáhá a také na pomoc škole na Jesenicku, která byla v září postižena velkou povodní.

Připravili jsme projekt Škola škole, ve kterém naše škola předala zasažené ZŠ a MŠ Kobylá nad Vidnavkou nejen finanční dar, ale i pozdravy našich žáků. Každá třída napsala svým vzdáleným spolužákům pozdrav či přání a vložila je do obálky. Ta byla vlepena na prezentační panel a doprovázena fotkou třídy. Celé přání pak bylo osobně předáno dětem přímo ve škole v obci Kobylá nad Vidnavkou.

Moc nás těší, že jsme společně mohli pomoci škole, která začátek letošního školního roku měla mnohem náročnější než my. Tak ať našim „novým spolužákům“ dar z morašické školy na nové pomůcky dělá radost.

Miloš Krejčí, ředitel školy

HRAJEME ŠACHY

Letošní rok jsme zahájili činnost šachového kroužku již na konci září 2024. Scházíme se každé pondělí. Děti z první třídy jsou zařazeny do skupiny začátečnicků v čase 12.45–13.30 hod., zájemci i do 14. hod. Pokročilejší skupina starších žáků přichází do 5. třídy mezi 14.45 a 15.30–15.45 hod.

Nejdříve máme malou rozcvičku v poznávání šachových figur a jejich hodnot. Soutěživou formou opakujeme pravidla pohybu figur, jejich bodovou hodnotu. Zkoušíme malou a velkou rošádu, začínáme s notací apod. Podařilo se mi zajistit pro všechny šachisty Cvičebnice od Martina Beila za výhodnou množstevní cenu. Díky ochotě rodičů

PŘEDŠKOLÁCKÉ DOBRODRUŽSTVÍ

Od ledna na naší škole probíhají tradiční setkání s předškoláky. Bývají vzrušující a plné nových zážitků.

První setkání proběhlo 21. ledna, kdy jsme se zaměřili na seznámení dětí mezi sebou a s vyučující pomocí oblíbené postavičky Olafa. Děti měly za úkol dotvořit postavičku Olafa, což mělo rozvinout jejich kreativitu, ale také jim pomohlo prolomit ledu a navázat nové přátelství.

Druhé setkání se uskutečnilo 11. února v tělocvičně, kde děti měly možnost rozhybat své tělo pomocí různých her a cvičení. Tyto aktivity nejenže podpořily jejich fyzickou kondici, ale také posílily týmového ducha a spolupráci mezi dětmi.

Celkově byla setkání velmi úspěšná a přinesla radost jak dětem, tak učitelům. Těšíme se na další!

Zuzana Hajrová

zakoupit svým dětem tento materiál se můžeme těšit na veselé obrázky a zajímavé úkoly. Využíváme i programy na interaktivní tabuli, kde společně hledáme řešení různých šachových situací. Hrajeme ve dvojicích nebo ve skupinkách na turnajových šachovnicích. Starší žáci zkouší hrát s digitálními šachovými hodinami.

Při zakončení pololetí jsme využili pozvání do ZŠ Školamyšl v Litomyšli. Počasí nám přálo, a tak jsme mohli vyzkoušet i velké šachové figury na dvorku školy. Vychovatelka Kučerová nám nabídla malé občerstvení a možnost zahrát si podle zájmu dětí např. fotbal, košíkovou, na opici apod.

Do Morašic a okolních vesniček jsme všichni přijeli spokojeni a plni zážitků.

Zdeňka Fikejzová

EXKURZE DO SFÉRY

Hned po Novém roce, a to 8. ledna, vyjeli vítězové soutěže ve sběru žaludů, nej reprezentanti školy v různých soutěžích a účastníci projektu Paměti národa do Pardubic. Na každou skupinu čekal bohatý program.

Účastníci projektu Příběhy našich sousedů absolvovali komentovanou prohlídku v Památníku Zámeček, která zachycuje nejtemnější období naší historie. Během workshopu se také přímo seznámili s osudy některých obětí heydrichiády.

Ostatní měli mezitím veselejší program. Prozkoumali zámek a okolí, kde největší úspěch měli pávi. Zobali nám z ruky a byli prostě úžasní. Pak už na

nás čekaly programy ve vědeckém centru Sféra. Někteří zkoumali barvy přírody (obdivovali jsme úžasné laboratoře), někteří vyráběli stojánek na tužky, někteří poprvé vrtali opravdovou vrtáčkou, někteří vytvářeli ilustrace do knih, někteří se ocitli ve virtuální realitě, někteří honili po laboratoři bublinky... Prostě každý si užíval ty své programy.

Třešničkou na dortu byla zastávka v McDonaldu. Tam každý za dobroty utratil kapesné a mohli jsme jet domů. Myslím, že takovou exkurzi by se vyplatilo zopakovat.

Stanislava Coufalová

VÝLET DO LITOMYŠLE

Pátek 24. ledna byl dalším dnem splněných přání 4. třídy. Přáním byla návštěva bazénu. Aby nám nebylo smutno, vzali jsme s sebou i třetáky. Výlet do Litomyšle jsme ještě okořenili návštěvou knihovny, kde pro nás připravili přehlídku deskových her. Všechny hry jsme si mohli vyzkoušet a vybrat ty, které bychom si rádi zahráli i v klubu. Pak už jsme spěchali do bazénu. Rychle převléknout, umýt a hurá do vody. Copak voda, ale jízda na tobogánu! To je super. Velkou výzvou se stal i studený bazén. Čas běžel a museli jsme končit. Rychle do sprchy, pořádně se usušit a nepamout na páreček a pak už zase na autobus. Další prima výlet za námi.

Stanislava Coufalová

KARNEVAL aneb jak Tlapková patrola zachránila princezny Annu a Elzu

Je 28. února kolem třetí hodiny odpoledne a do tělocvičny ve škole přibíhá Tlapková patrola. Co se stalo? Zlý starosta Humdinger unesl krásné princezny Annu a Elzu a Tlapková patrola tuto událost přijela řešit.

HELE KÁMO,
KTEREJ DORT
BYS CHTĚL
VYHRÁT?

NÓ...ASI TO
ŠAMPAŇSKÝ.

Okamžitě vydala výzvu pro všechny děti, zda by jim pomohly princezny vysvobodit. Děti neváhaly a hned se zapojily do soutěžení. Bojovaly za princezny, jak to každému šlo. Aby měly dostatek sil, mohly se občerstvit výbornými koláčky a pro radost si mohly zakoupit tombolu. Diváci odměnili potleskem několik tanečních vystoupení. Kolem šesté hodiny večerní se podařilo princezny zachránit a za odměnu si všichni zahráli židličkovou. Pak následovala karnevalová diskotéka.

Anny a Elsy nadšeně tančí v bublinkách.

Děkuji deváťákům za přípravu programu a všem dalším dospělákům za pomoc.

Stanislava Coufalová

LYŽÁK 2025

Je 16. února 13.30 hod. a před školou se začíná něco dít. Všechny jistě zajímá co, tak to tedy povím. Před školou se začínají shromažďovat děti a učitelé, kteří se nemohou dočkat lyžařského výcviku v Říčkách v Orlických horách. Věci rychle do autobusu. Lyže, přeskáče, oblečení a můžeme jet.

Po hodině a půl dlouhé cestě přijíždíme na parkoviště pod chatu. Nabereme věci a už jen zdolat kopec k naší chatě Ski klub Říčky. Kopec bez problémů zdoláváme a hurá do chaty. Rozmístit se do pokojů, povlíknout peřiny, vybalit zásoby a následně se scházíme ve společné místnosti, abychom se ještě před večerí seznámili s různými důležitými informacemi. Poté už jen večere, rozdělení do skupinek podle lyžařských schopností, hygiena a spát.

Druhý den a zároveň první den lyžování. Po snídani vyrážíme na ski bus, který nás odváží na sjezdovku, kde lyžujeme a užíváme si sluníčka. Většina si užívá na modré sjezdovce. Když se blíží čas oběda, necháváme lyže schované u sjezdovky, bereme akorát přeskáče a ski busem přejíždíme na chatu, kde se naobědváme. Po chvíli odpočinku vyrážíme zpět na sjezdovku. Po lyžování je pro nás na chatě připravená výborná teplá polévka a zasloužený odpočinek.

Večer máme připravený program ve skupinkách a dostáváme zadání na kulturní představení, ale o tom až později.

V úterý to je stejné jako první den lyžování a opět s krásným počasím. Změna nastává ve středu. Ráno opět hezké lyžování a zlepšování se. Nezkušené lyžaři již na modré sjezdovce. A ostatní už navštívili červenou, ale dokonce i černou, ale za mě osobně se na barvičky nehraje. Odpoledne je stanovený čas bez lyžování, a proto část vyráží na běžky a zbytek se vydává na procházku až k říčskému Stonehenge. Tam provozujeme menší zábavný rituál kolem největšího kamene. Ještě pár fotek, bez toho by to přece nešlo a přes obchůdek s velkou vysokohorskou přirážkou zpět na chatu a polévku.

Před večerí přijíždí významná návštěva (ředitel naší školy a další členové učitelského sboru). No a teď ta kulturní vložka. Měli jsme za úkol vytvořit lyžařskou básničku, ve které jsme použili předem stanovená slova. A také jsme ten náš výtvarník podbarvit hudbou. Všichni úspěšně recitujeme, a nakonec se představí i učitelé se svým tanečkem na písničku JEN SE VÁLEJ (písnička na námět – Jen se hádej od Karla Gotta s lyžařskou tematikou). Ta písnička nám hraje v hlavě ještě teď. Všem se to moc povedlo a smích byl taky přítomen. Následně jsme povečeřeli a rychle do pokojů uklid před kontrolou. Kontrolu všichni přežíváme a poté si děláme hygienu a opět spát.

Ve čtvrtek opět lyžujeme a jsem ráda, že mohu říct opět se skvělým počasím. Dnes je den pro natáčení určený, a proto většina, která to nestihla jindy, natáčí své krásné velké obloučky. Vyzkoušeli jsme všechny sjezdovky, zahřáli se v bufetu a opravdu jsou znát naše velké lyžařské pokroky. Večer se scházíme všichni u jedné televize, na které si ty naše pokroky pouštíme. Nesmí chybět vtipná videa a fotky. Také jsme oceněni diplomem a sladkou odměnou za absolvování lyžařského kurzu.

Pátek, poslední den. No jo, uteklo to rychle, ale co se dá dělat, všechno jednou končí, a to i náš lyžák. Ty oranžové vestičky mi budou chybět. Ale před tím ještě jedno poslední lyžování. Sice trochu s horším počasím, ale zase ne tak strašným. Po lyžování ještě teplá polévka a už jen nastěhovat věci do autobusu a domů. Myslím, že jsme si lyžák moc užili a máme určité na co vzpomínat. Tak třeba zase příští rok.

Anna Hlavičková, 8. třída

Masarykova základní škola **MORAŠICE**,
okres Svitavy

se těší na všechny děti,
které přijdou na

Zápis do 1. třídy

pro školní rok 2025 / 2026

v úterý **15. dubna 2025**

od 14 do 17 hodin

Děti se mohou těšit na putování s motýly

Více informací a přihlášky k zápisu naleznete na

www.skolamorasice.cz

MASOPUST 2025

Jako každý rok, tak i letos obec Morašice se základní školou uspořádaly tradiční masopust. Probíhalo mnoho příprav obcerstvení a chystání vystoupení žáků ze základní i mateřské školy.

Vše vypuklo 3. března o půl třetí odpoledne před školou. Všichni žáci a učitelé se za něco převlékli a přidalo se i plno dalších obyvatel Morašic. Nejprve jsme zazpívali jako sbor učitelky Sychrové a pak naše pořadatelky požádaly o povolení konání masopustu ředitele školy. Opět se zpívalo a přidali se i ostatní lidé. Zpěv se dále linul, když se masopustní průvod pomalu přesouval k obecnímu úřadu. Zde už čekala naše vážená starostka, kterou jsme opět požádali o svolení k masopustnímu veselí.

Průvod dále pokračoval až na hřiště, kde proběhl kulturní program. Nejprve bylo představování různých masek, které se tradičně na masopustu objevují. A pak už začala vystoupení jednotlivých tříd.

Mohli jste vidět a slyšet plno krásných písniček, tanečků a tanců, ale také svatbu, kterou si přichystala 6. třída. My, jakožto deváťáci jsme zatancovali v krojích na písničku Kohútek jarabý a myslím, že jsme si náš poslední masopust v rámci základní školy velmi užili. Naše třída pro všechny zároveň uvařila guláš,

... který jste si během odpoledne mohli dát. Ukončení masopustu bylo opět tradiční popravou kobyly.

Užívat masopustního veselí jste ale mohli i nadále. Muzika hrála, kdo chtěl, mohl hodovat, protože jídla bylo dost a společné setkání s vašimi známými udělá masopust takovým, jaký má být. Lidé, veselte se a radujte se. Doufám, že tyto krásné společné akce nezaniknou, neboť díky nim se lidé stmelují a přátelí.

Alena Kuřová, 9. třída

Koblížky, kobyla a veselý tanec - bez toho se správný masopust neobejde.

PŘÍBĚHY MORAŠICKÝCH SOUSEDŮ představili deváťáci publiku v Poličce. A měli velký úspěch

Ve čtvrtek 13. března se v Divadelním klubu v Poličce uskutečnila závěrečná prezentace Příběhů našich sousedů. Výsledky své půlroční práce představili i naši žáci. Alena Kuřová, Jolana Klementová, Martina Famfúliková, Jakub Dušek a Honza Tichý zaznamenali životní příběh Vlasty Vodehnalové. Dominika Dudychová, Tereza Motyčková, Tereza Hurychová, Aneta Rošková a Vojtěch Štěpán natočili vzpomínky Jana Dostála. Jejich vyprávění zpracovali do krátkých videodokumentů, které měly premiéru právě v Poličce. Prezentace se zúčastnilo i dalších šest týmů, které natáčely pamětníky v okolí Poličky a Jimramova. Prezentace byla sice nesoutěžní, ale žáci dostali zpětnou vazbu od poroty tvořené novináři, učiteli a historikem.

Tým Jana Dostála uvedl dokument scénkou, která rozesmála publikum a nadchla novinářku Markétu Kutilovou. Ta se ujala hodnocení scénky i videoreportáže. A chválou rozhodně nešetřila. Zpracování

příběhu i prezentaci žáků označila jako famózní. Tečku za opravdu podařeným večerem udělal tým Vlasty Vodehnalové. A i jejich vystoupení si získalo uznání publika a poroty. Do posledního místa zaplněný sál nadšeně tleskal scénce přibližující atmosféru srpna 1968 v Morašicích. Ani novinář a spisovatel Bob Flídr neskrýval radost z vtipné prezentace i skvělé videoreportáže. Vyzdvihl vystavění příběhu Vlasty Vodehnalové, kterému nechyběla pointa ani dojemný závěr.

Projekt Příběhy našich sousedů představuje pro žáky unikátní možnost seznámit se s přímými aktéry dějin 20. století a lépe tak pochopit jednotlivé události. Zároveň vznikl velmi podrobný záznam vzpomínek dvou z nejstarších pamětníků obce Morašice, který bude cenným svědectvím doby pro budoucí generace. Vlasta Vodehnalová vyprávěla o dětství za protektorátu i zločinech 50. let. V Morašicích ze svých domovů vyhnali dvě rodiny a nucené vystěhování hrozilo

i jejímu švagrovi – majiteli místní hospody. Jan Dostál žákům přiblížil kolektivizaci venkova v okolí Újezdce a Morašic. Jako syn sedláka nemohl jít studovat a komunisté zabavili všechny zemědělské stroje.

Na závěr bych ráda poděkovala Vlastě Vodehnalové a Janu Dostálovi, že nám vyprávěli svůj životní příběh. Za jejich čas, vstřícnost a otevřenost. Velmi si toho vážíme a je nám ctí, že jsme mohli poznat tak milé a inspirativní osobnosti.

Marie Jílková, koordinátorka projektu

Tým Vlasty Vodehnalové...

...a Jana Dostála

QR kód s odkazem na web Příběhy našich sousedů

PODĚKOVÁNÍ

„Zapomínat je snadné. Proto natáčíme a vyprávíme svědectví, která nesmějí zmizet.“

To je motto projektu Paměť národa náležejícího pod Post Bellum (latinsky „po válce“), instituci, která zaznamenává a archivuje vzpomínky pamětníků a tvoří pořad Příběhy 20. století. Žáci a studenti se mohou zapojit do vzdělávacího projektu této neziskové organizace, který se jmenuje Příběhy našich sousedů. Umožňuje propojit školu s obcí a žáky se svými spoluobčany napříč generacemi. To je ve shodě s cestou naší morašické školy.

Veliké poděkování patří především pamětníkům Vlastě Vodehnalové a Janu Dostálovi, kteří se ochotně podělili s žáky naší školy o své životní zážitky a zkušenosti. Stali se nejen vypravěči, ale byli i trpělivými a fundovanými respondenty, kterých se žáci doptávali na životní příběh. Při jejich vyprávění si všechno žáci zaznamenávali na kameru a zvukový záznam. Na tato setkání si paní Vodehnalová i pan Dostál poctivě připravili mnoho podkladů dokumentujících jejich cestu 20. stoletím s proměnami Morašice a regionu. Děkuji Vlastě Vodehnalové a Janu Dostálovi za jejich statečnou otevřenost a moudrost, se kterou oslovovali a formovali „své“ žáky.

Když vstoupili letošní deváťáci do nového předmětu mediální výchova, kterou vedou v tandemové výuce učitelky Veronika Javůrková a Marie Jílková, určitě netušili, jak náročné úkoly je čekají a jak vysoké úrovně výsledků své práce mohou dosáhnout. Oba dva žákovské týmy si vybraly pamětníky v Morašicích a všichni žáci celého půl roku poctivě pracovali. Žáci ke zpracování přistupovali s mimořádnou péčí a zodpovědností. Poznali také, jak je náročné vybrat z tříhodinového záznamu vyprávění každého respondenta do prezentace Příběhů našich sousedů pouhých pět minut! To z nahrávek, co se do jejich závěrečných prezentací nevešlo, nevyjde nazmar, ale bude zachováno a ještě zpracováno.

Vedoucí týmů, učitelky Veronika Javůrková a historička Marie Jílková, s dětmi odvedly úžasnou práci a podpoře žáků věnovaly j mnoho osobního času. Pro hodnocení ale nechme mluvit nezávislé členy poroty. Na prezentaci závěrečných prací v Tylově domě v Poličce, pojmenované Příběhy našich sousedů Poličsko a Morašice, vynikající úroveň zpracování záznamů i samotných prezentací, které oba příběhy pamětníků uváděly, ocenili porotci závěrečného slavnostního večera obě žákovské práce takto:

Markéta Kutilová, novinářka: „Děcka, úžasný! Já jsem dojatá. Jak jsem si tady poznamenala, bylo to vtipné, nápadité, famózní! A zároveň za tím byla vidět spousta práce, kterou jste si s tím dali a museli jste popřemýšlet, jak zaujmout. Mně se hrozně líbil příběh, který jste si vybrali a to, jak jste ho zpracovali, takže vám chci moc pogratulovat k úplně úžasnému, brilantnímu výkonu.“

Bohuslav Flidr, spisovatel: „Morašičtí se mi moc líbili. Scénka, která má začátek, oblouk, konec. Připomněla mi i vaši filmovou reportáž. Začít recitováním básně vaší respondentky a skončit písní, kterou vám zpívá, a doprovodit to ještě takovým hezkým záběrem... To, když jsem viděl, tak jsem smekl. A smekám i teď. Díky vám. Reportáž je krásně vystavěná, je reportáž s pointou. Závěrečný dlouhý záběr je silně dojemný.“

Miloš Krejčí, ředitel školy

Obě prezentace můžete zhlédnout na webu Příběhy našich sousedů po zadání textu k vyhledání Vodehnalová, resp. Dostál, které naleznete zde:

Nedávno nás opustila Jaroslava Tobková z Lažan. Paměť národa v roce 2022 zdokumentovala také její vzpomínky na komunistický režim. Její paměti jsme publikovali rovněž v Morašickém občasníku číslo 84 v rubrice Sousedko, vyprávěj.

NABÍDKA PRÁCE

Masarykova základní škola Morašice přijme

uklízečku na plný pracovní úvazek a **školníka** na částečný pracovní úvazek.

Nástup možný ihned.

Více informací na 603 182 523.

Těšíme se na vás.

DEN TECHNIKY VE ŠKOLE

Ve středu 26. března se v naší škole představí nejmodernější technika pro školy. V rámci projektového dne Roboti do škol se děti seznámí a naučí vás pracovat s nejpokročilejšími roboty na bázi umělé inteligence ve školství. Žáci se dozvědí spoustu zajímavých informací o robotech z hlediska informatiky. Zkusí si programování i práci s roboty, kterou si může procvičit každý v praxi.

Více informací zde:

Projektový den Technika do škol je pro osmáky a deváťáky, kteří si vyzkouší 3Dtisk, laser, práci s plotrem a elektromobilitu. Před školou bude od rána parkovat kamion - pojízdná učebna techniky, která je vybavena moderními výrobními stroji a žákům nabízí praktické vzdělávání v oblasti moderních digitálních technologií.

Více informací zde:

Miloš Krejčí, ředitel školy

ANNA TAŠNEROVÁ:

„Dokonce si pochutnám i na KFC, protože si říkám, Ančo, musíš se přizpůsobit!“

Zvoním u Tašneru a jako první mě vítá pes Kazan. „To víš, má radost z jakékoliv návštěvy,“ volá přes štěkot psa už od dveří paní Tašnerová, která mi jde otevřít. Má úsměv na tváři, jako vždycky, když se vidíme. Naše povídání se tak opět neslo v příjemné atmosféře doprovázené zvukem praskajících polínek v malých kamínkách.

Anička za mlada

ANNA TAŠNEROVÁ, ROZ. SOUKUPOVÁ

- Narodila se 21. července 1942 v Českém Dubu.
- Je nejmladší ze čtyř sester.
- Po škole pracovala v Dubeně v Českém Dubu, v Logarexu v Litomyšli a pak až do důchodu v řikovickém JZD.
- S manželem Jaroslavem vychovala tři děti – syna Jaroslava, dcery Ludmilu a Hanu.
- Velkou radost jí dělají tři vnuci a jedna pravnučka.

Jaký jste měla víkend?

V neděli jsem byla na procházce u studánky. Sněženky jsou odkvetlé. Ale kolik tam je poházených papírků a kapesníků. Z toho mi je smutno.

Co plánujete na jaro?

Chystám se do lázní do Poděbrad. Také se těším na všechny akce u nás ve vesnici. Ráda chodím do společnosti a setkávám se s milými lidmi.

Pocházíte ale z Českého Dubu. Jaké jste měla dětství?

Bylo to moc fajn. Doma měli naši malé zemědělství – dvě krávy, drůbež, prase, králíky – zkrátka to, co patří na statek. Dříve bylo nejdůležitější se postarat o sebe a svoji rodinu. Převládala práce v zemědělství. Bylo nutné obstarat domácnost. Měli jsme také zahrádku, kde jsme pěstovali hodně zeleniny. To bylo tak všechno. Když byl první máj, tak tatínek šel odbýt průvod a rychle zpět do práce. Vzpomínám, že jsme na prvního máje sázeli brambory.

Jak vzpomínáte na školní léta?

Český Dub je malé městečko s přibližně třemi tisíci obyvateli jako Proseč. Jelikož se jednalo o oblast, která spadala pod protektorát, tak tam žilo hodně dětí. Ve městě byl také dětský domov, kterému se říkávalo Kinderheim. Do jedné třídy nás chodilo více jak 30 dětí.

Co jste vystudovala po měšťance? Byla v té době nějaká možnost?

Bohužel nejsem vyučená ničemu, tehdy byla jiná doba. Byla potřeba spousta lidí hlavně v zemědělství. Naši mě ale do zemědělství nechtěli dát, protože jsem byla drobná a hubená.

Kam tedy směřovaly vaše kroky?

Ze školy jsem vyšla ve 14 letech, to bylo v roce 1956. Šla jsem hned dělat do továrny Dubena, která vyráběla kuchyňský nábytek. Já pracovala v lakovně, kde jsem natírala stoly.

V 50. letech probíhala kolektivizace zemědělství. Nebyl na vás vyvíjen tlak, abyste nastoupila do tohoto odvětví?

Ano, byl. Dostávala jsem pouze povolení na tři měsíce. Po uplynutí této doby jsem vždy musela žádat znovu, abych mohla pracovat mimo zemědělství.

Měli jste v té době čas na ruční práce?

Za mlada jsme ani moc nevyšívaly, ani nepletly. Musely jsme jít pomáhat na pole. Tehdy se všechno dělalo ručně, třeba jsme okopávaly burák, aby nezarostl plevem. Starší sestra se ale vyučila švadlenou, tak jsem ji někdy pomáhala, když potřebovala.

Z Podještědí až do malé vísky u Litomyšle. Jak jste se sem dostala?

Nejstarší sestra se vdala za manželem do Višňar a čekali spolu třetí děťátko. Stýskalo se jí a taky

Anička se svými staršími sestrami

potřebovala pomoci. Tak maminka řekla, že půjdu za ní. Dříve se nesmělo říkat ne, prostě se muselo poslechnout. A tak jsem poslechla, odjela za sestrou a už jsem tady zůstala.

Jak jste si zvykala na vesničku, když pocházíte z malého městečka?

Popravdě se mi sem vůbec nechtělo. Brečela jsem, ale maminka mi řekla, že za rok se můžu vrátit domů, když se mi tady nebude líbit.

O jaké době se bavíme?

Byl podzim roku 1958.

Takže vám návrat domů k rodičům „překazilo“ seznámení s vaším mužem, jak to tak dříve bývalo?

Ano. Ve Višňárech na Zavřelově chalupě bydlela rodina Tašnerova. Tam jsem se seznámila s Jarou, který v roce 1958 přišel z vojny.

V 16 letech 150 km od domova. Jak jste to tehdy prožívala?

Našla jsem si tady také dost kamarádek. Kamarádila jsem s Liduškou a Mařenkou Šauerovými z Višňarů, Maruškou Jánovou, Vlastou Flídrovou a Vlastou Nováčkovou. Ale jak jsme se jedna za druhou vdávaly a zakládaly rodiny, byly najednou už jiné zájmy. Rádi jsme s manželem chodili na plesy a zábavy, kde jsme se společně vždy setkávali a prožili pěkné večery.

Viděli jste se na svatební módní přehlídce v Morašicích. Vzpomněla jste si na svůj svatební den?

Samozřejmě mně to prolítlo hlavou, vzpomínky se mi vybavily. 27. října 1960 jsme měli svatbu v kostele v Pardubicích. Zároveň s námi se ve stejný den vdávala také manželova sestra. Nejdříve šli oni nám za svědky a my na oplátku potom jim.

Měli jste i společnou svatební hostinu?

Ano. Hostinu jsme měli v hotelu U Zlatého lva. Po hostině jsme šli s manželem na vlak a odjeli domů. Dříve svatby probíhaly jinak, než je zvykem dneska.

Po svatbě jste bydleli u rodičů manžela ve Višňárech?

V dubnu 1960 manžel koupil dům v Řikovicích. Za rok se nám narodil syn Jaroslav, za dva roky dcera Ludmila a za další dva roky dcera Hana.

Jak vás přijali ve vsi?

Setkala jsem se tady s moc hodnými lidmi. Moc pěkně se ke mně zachovala rodina Žabokrtská, Šimkova a Lenochova. Když se nám pak narodily děti, tak mi přinesli dárek. Paní Žabokrtská uzené, paní Šimková mi dala kuchyňkou váhu. Když se narozené dítě kojilo, tak se muselo vážit, jestli přibírá. Paní Lenochová mi zase udělala dort. A jak se mi sem nechtělo, tak vesnice se mi nakonec zalíbila.

Svatební den

Nejdelší dobu vašeho profesního života jste stejně nakonec strávila v zemědělství.

Odříkaného chleba největší krajíc. Naši mě nechtěli dát do družstva, nakonec jsem ale stejně skončila v kravíně, kde jsem strávila celkem 39 let. Když byly děti malé, tak nebylo možné, abych šla pracovat třeba do Litomyšle. Dříve školka nebyla, a proto neexistovala v podstatě jiná možnost, než mít práci ve vsi. Když bylo potřeba, tak babička Tašnerová děti pohlídala, byla moc hodná.

V 50. letech byla práce v zemědělství velmi náročná, žádná velká technika...

Babička Tašnerová mě varovala, že práce v zemědělství je dřina. Když jsem nastoupila já do kravína v roce 1967, tak už se nedělalo na jednotky, už jsme měli měsíční výplaty. Ti, co pracovali v tomto odvětví na začátku 50. let, se opravdu nadřeli za nic. To jsem ale neprožila, vím to z vyprávění.

Jaká byla vaše náplň práce?

Dojili jsme a krmili celkem 98 krav v obou půlkách kravína. Střídali jsme se na ranní a odpolední směny, také soboty a neděle. Na ranní jsme chodili na půl 4 a pracovali do 12 hodin. Protože jsme měli všichni malé děti, mohli jsme od 6 do 7 jít domů a vypravit je do školy. Odpolední směna začínala od 12 do 19 hodin. Měli jsme hodně vedoucí zootekniky – Jaroslava Krejsu a Miroslava Janderu.

Jaký jste měli pracovní kolektiv?

Já jsem pracovala s Božkou Navrátilovou, Božkou Říhovou a Jiřím Tašnerem. Ve druhé směně byla Jaruška Tašnerová, Maruška Jánová, Maruška Stráníková a Jiřina Lenochová. Když bylo potřeba, tak nás chodila střídát Anička Zindulková. Ony se ty směny postupem času obměňovaly. Tohle ale byly naše původní sestavičky. Byli jsme sešlá parta a myslím, že se sešla dobrá parta.

Měla jste i možnost se podívat po světě?

Manžel o cestování zájem moc neměl. Byl řidič nákladního auta, tak mi vždy odvětil, že se už toho naježdil dost. Spolu jsme byli ale v NDR v Drážďanech, v Lipsku, v Berlíně. JZD také organizovalo výlet do Vysokých Tater. Cestovali jsme po Sloven-

sku až do Budapešti. Když se otevřely hranice, tak jsem si cestování hodně užívala.

Co jste všechno procestovala?

Byla jsem v Paříži, v Bibione, v Milánu, v Benátkách a v Chorvatsku. Také jsem se podívala v létě do Moskvy. Nejvíce se mi líbilo u moře, tam bylo krásně. Když jsme s manželem slavili 50 let společného života, tak jsme spolu odjeli na třídní výlet do Jeseníků.

Láká vás cestování stále?

Kdybych měla větší vitalitu, tak bych klidně cestovala pořád. Proto moc ráda jezdím na výlety s důchodci, které pro nás organizuje obec. Nemůžu na nich chybět. Stačí být s těmi lidmi, přáteli a člověk hned ve společnosti přijde na jiné myšlenky.

Během ale jedné dovolené jste zažila i velké povodně.

Dcera Lída mě vzala v 90. letech do Itálie na poloostrov Gargano. Když jsme se ubytovali, tak jsme ale tři dny museli strávit v chatce. Přišla bouřka a následně velké povodně. Celé dva dny řápolalo, že jsem se opravdu bála. V té době už byly mobily. Manžel byl doma a pak nám vyhuboval, že jsme se neozvali. V televizi viděl, jaká katastrofa je v Itálii. Měl o nás po právu velký strach.

Takže jste polovinu dovolené strávili v chatkách?

Odjet jsme nechtěli, popravdě se to ani nedalo. Naštěstí Pompeje nebyly daleko, tak jsme vyrazili alespoň na jednodenní výlet. Nádherné bylo ale pozorovat, jak se po povodních pláže srovnaly tak, jako by se nic nestalo. Je úžasné, jak je příroda mocná.

Ted' už nemusíte pravidelně ráno vstávat. Jak si užíváte důchod?

V důchodu jsem od roku 1996. Užívám si ho, nestěžuji si, protože nemám ani na co. Před pár lety mi odešel manžel a ten mi moc chybí. Děti mi ve všem vyhoví a pomohou, když je o něco požádám. Syna mám blízko a stará se o mě moc pěkně. Nemůžu říct půl slova. S dcerami jsme také pořád v kontaktu.

Na čem si ráda pochutnáte? Co si třeba vaříte k obědu?

Mám ráda odlehčená jídla, třeba amolety nebo krupičnou kaši. Ale můžu všechno, mně je to jedno. Když se v létě griluje, tak mám nejvíce ráda grilovanou papriku. Dokonce si pochutnám i na KFC, protože si říkám, Ančo, musíš se přizpůsobit!

Oslava 50 let společného života s manželem a dětmi v roce 2010

S dcerou Hankou, vnukem Jaromírem a pravnučkou Medunkou

Je vidět, že doma neposedíte ani teď. Nebojíte se jet sama autobusem do Liberce s přestupem v Hradci Králové? Nemáte strach?

Dokud mohu, tak jedu. Když bych něco nevěděla, tak se zeptám. Každý rok v květnu totiž v Českém Dubu míváme setkání spolužáků ze školy. Už se nás setkává méně a méně. Minule se nás sešlo 18 spolužáků. Podívám se tam, kde jsem strávila dětství a vzpomenu na své rodiče. Spojím to i s návštěvou sester, dcery a její rodiny.

Máte i chytrý telefon a zároveň jste aktivní na sociálních sítích. To je úžasné!

Musím jít s dobou. Mohu tak komunikovat s dcerami a vnuky, kteří bydlí daleko. Posíláme si fotky a videa. Také si někdy voláme přes videohovor, a tak mohu vidět vyrůstat svoji první pravnučku Medunku.

Jste hodně pozitivní a usměvavá. Když se vždy potkáme, tak máte dobrou náladu. Jak to děláte?

Jsem vděčná, že mi ještě slouží zdraví. Co jiného člověk potřebuje? Taky se snažím brát všechno pozitivně. Co je, to je, a co není, to není. Pak se uvidí, co bude.

Co vám udělá radost?

Mám radost z každé maličkosti, z každého dne.

Děkujeme za milý rozhovor.

POZVÁNKA NA KONCERT

Obec Morašice a Daniela Váňová
vás srdečně zvou na koncert

v kostele sv. Petra a Pavla v Morašicích
s názvem „**Příběh hudby**“, který se bude
konat **3. května ve 14.30 hod.**

Zahraje **Daniela Váňová a její hosté**
z českobudějovické konzervatoře.

Těšíme se na vás!

CO NÁS ČEKÁ?

PŘIPRAVUJEME:

pátek a sobota	4. a 5. 4.	Uklidíme Česko
sobota	12. 4.	Muzikál
úterý	15. 4.	Zápis do ZŠ
sobota	19. 4.	Pletení pomlázek před kostelem od 14.00 hod.
středa	30. 4.	Pálení čarodějnic v Morašicích a v Říkovicích
čtvrtek	1. 5.	První máj v Říkovicích
sobota	3. 5.	Koncert „Příběh hudby“ ve 14.30 hod.
úterý	6. 5.	Zápis do MŠ
úterý	6. 5.	Den matek
úterý	13. 5.	Výlet důchodců
sobota	31. 5.	Kácení máje v Říkovicích

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

Své významné životní jubileum oslavili naši spoluobčané:

65 Ropková Marie
Herman Jaroslav
Bauerová Jana

70 Šíkl Pavel

75 Říha Václav
Hájek Ladislav
Říhová Vlasta

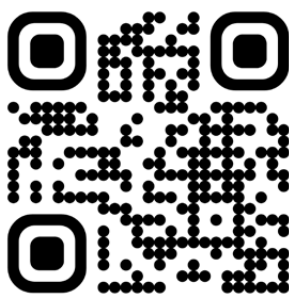
80 Ropková Marta

Všem blahopřejeme a do dalších let přejeme hodně zdraví.

Všechny akce BUDOU UPŘESNĚNY na plakátcích, webových stránkách a na Facebooku.

STRÁNKY OBCE:

FACEBOOK:

Veškeré materiály otištěné v Morašickém občasníku jsou uveřejněny se souhlasem autorů. Redakce si vyhrazuje právo na zkrácení nebo úpravu zaslaných příspěvků.

Redakční rada se nemusí ztotožňovat se všemi názory a texty publikovanými v tomto časopise.